

Prima instanță: C. Ursachi

Instanța de apel: N. Traciuc, N. Vascan și I. Cotruță

Republica Moldova
Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E

11 mai 2016

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecător:

Tatiana Vieru

Judecătorii:

Valentina Clevadî, Mariana Pitic

Tamara Chișca-Doneva și Oleg Sternioală

examinînd recursul declarat de Pîntea Ana,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Pîntea Ana către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Primăria mun. Chișinău și Consiliul municipal Chișinău, executorii judecătorești Ungureanu Oleg, Boțan George și Ghețiu Ludmila, privind constatarea faptului violării art. 6 CEDO și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 10 septembrie 2015, prin care apelul declarat de Pîntea Ana a fost respins, fiind admis apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, casată hotărîrea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 06 februarie 2015, fiind pronunțată o nouă hotărîre.

A C O N S T A T A T:

La 26 noiembrie 2014, Pîntea Ana a depus cerere de chemare în judecată către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Primăria mun. Chișinău și Consiliul municipal Chișinău, executorii judecătorești Ungureanu Oleg, Boțan George și Ghețiu Ludmila, privind constatarea faptului violării art. 6 CEDO și repararea prejudiciului moral.

În motivarea pretențiilor susține că a înaintat cerere de chemare în judecată către Consiliul municipal Chișinău, invocînd că conform legislației în vigoare organele administrației publice locale sunt obligate să asigure funcționarii publici cu spațiu locativ în modul stabilit de normele legale.

Menționează reclamanta că la 14 aprilie 2009, Curtea de Apel Chișinău a admis acțiunea și a obligat Consiliul municipal Chișinău să emită actul administrativ, privind includerea ei în lista de evidență pentru îmbunătățirea condițiilor de trai și acordarea locuinței conform legislației locative în vigoare și a succesiunii rîndului.

Consiliul municipal Chișinău nu a contestat hotărîrea respectivă, fiind expediată din oficiu de către instanța de apel spre executare în Direcția locativ-comunală și amenajare la 15 iunie 2009, fapt ce se confirmă prin ștampila aplicată pe scrisorile de însoțire.

Reclamanta a opinat că la 28 iulie 2010, executorul judecătoresc Ungureanu Oleg a emis încheierea nr. 12-1001/09, prin care a primit spre executare documentul executoriu nr. 3-1672/09 din 14 aprilie 2009, prin care a obligat Consiliul și Primăria municipiului Chișinău, să execute hotărîrea benevol în termen de 15 zile. Încheierea executorului judecătoresc a fost recepționată la 03 august 2009, fapt confirmat prin ștampila cancelariei Primăriei Chișinău, aplicată pe scrisoarea de însoțire.

Susține Pîntea Ana că pe parcursul aflării documentului executoriu în procedura de executare de două ori a solicitat executorului judecătoresc Ungureanu Oleg asigurarea executării documentului executoriu. În acest sens a fost solicitată executarea prin aplicarea sechestrului pe bunuri imobile, înregistrarea la Oficiul Teritorial Cadastral Chișinău procesul-verbal de recepție finală nr. 870 din 10 august 2009 a blocului locativ nr. 6V, cu 69 de apartamente, din str. Liviu Deleanu 9/2, mun. Chișinău, recunoașterea dreptului asupra apartamentului nr.2 din blocul locativ 6V familiei Pîntea, cu obligarea Direcției generale locativ-comunale și amenajare a Consiliului municipal Chișinău, să elibereze ordin de reparație pentru apartamentul nr. 2 din blocul locativ 6V.

Invocă reclamanta că prin hotărîrea Curții de Apel Chișinău din 17 august 2011, au fost admise integral cerințele reclamantilor, inclusiv și ale ei. Consiliul municipal Chișinău a depus recurs împotriva hotărîrii date, care, prin decizia Curții Supreme de Justiție din 27 ianuarie 2012, a fost respins ca neîntemeiat.

Specifică Pîntea Ana că în conformitate cu încheierea executorului judecătoresc din 24 mai 2012, Primăria și Consiliul municipal Chișinău a fost obligat de a executa decizia instanței de apel și cerințele executorului judecătoresc imediat și necondiționat, cu prezentarea părților la oficiul executorului judecătoresc la 18 iunie 2012, ora 10:00, însă aceste cerințe nu au fost îndeplinite de debitorul.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 18 iunie 2012, a fost explicat modul de aplicare și extindere a hotărîrii Curții de Apel Chișinău din 17 august 2011 și anume: dreptul de folosință a apartamentului recunoscut prin hotărîrea judecătorească, înglobează dreptul la instalare, domiciliere, posesie și folosință a spațiului locativ și eliberarea ordinului de repartiție pentru apartamentul respectiv, în apartamentul nr. 2 din blocul locativ str. L. Deleanu 9/2, mun. Chișinău care a fost recunoscut după Pîntea Ana. Astfel, fiecare din creditorii urmăritori, inclusiv familia

reclamantei, urmau să fie asigurați cu spațiu locativ care i-a fost atribuit conform hotărîrii judecătorești.

Executorul judecătoresc prin demersul nr. 026-281/12 din 08 august 2012 a înștiințat repetat Direcția Generală locativ-comunală și amenajare a Consiliului municipal Chișinău, despre faptul că la data de 10 august 2012, ora 10:00 va avea loc executarea hotărîrii judecătorești, în partea ce ține de asigurarea cu spațiu locativ a creditorilor urmăritori în apartamentele indicate, însă Primarul general, ignorînd atît existența hotărîrii judecătorești definitive și irevocabile, cît și demersurile executorului judecătoresc, la 08 august 2012 emite Dispoziția nr. 799-d, „Cu privire la repartizarea apartamentelor în blocul locativ nr. 9/2, str. L. Deleanu”, eliberează ordine de repartiție la alte persoane, decît cele indicate în hotărîre.

Hotărîrea Curții de Apel Chișinău prin care a fost dispusă recunoașterea dreptului asupra apartamentelor din blocul locativ nr. 6V, str. Liviu Deleanu 9/2 a fost executată numai în partea a 5 familii.

Ulterior, Primăria mun. Chișinău, la 26 septembrie 2012, pentru compensarea faptului că nu a acordat apartamentele prevăzute în hotărîre, în scopul executării hotărîrilor judecătorești de acordarea spațiului locativ, încheie tranzacții de împăcare, inclusiv și cu familia reclamantei. În condițiile tranzacției era menționat că, fiecare familie va primi o sumă de bani în schimbul apartamentului care urma să i se atribuie din blocul locativ nr.9/2 str. L. Deleanu, mun. Chișinău, conform hotărîrii judecătorești.

Menționează reclamanta că pînă în luna iulie 2014, tranzacția respectivă nu a fost executată, adresîndu-se de nenumărate ori executorului judecătoresc Oleg Ungureanu, ultimul nu dădea un răspuns pertinent și clar.

Susține Pîntea Ana că executorul judecătoresc Ungureanu Oleg nu dorea să execute tranzacția timp de 2 ani, fiind nevoită să solicite strămutarea documentului executoriu la un alt executor judecătoresc. Astfel, în baza încheierii nr. 026-312/12 din 17 iulie 2014 documentul executoriu a fost strămutat executorului judecătoresc Ghețiu Liudmila.

La 06 august 2014, executorul judecătoresc Ghețiu Ludmila a emis act de preluare a executării, înștiințînd despre aceasta și debitorul. Prin scrisoarea nr. 1291/14 din 20 august 2014, Direcția generală locativ-comunală și amenajare a înștiințat executorul judecătoresc că a luat cunoștință cu actul de preluare a executării din 06 august 2014.

Deoarece debitorul nu întreprindea nici o măsură de a executa benevol tranzacția, executorul judecătoresc Ghețiu Ludmila prin dispoziția Incaso nr. 188 din 19 august 2014 a dispus încasarea silită a sumei din conturile trezoreriale a bugetului municipiului. Prin scrisoarea nr. 25/14-27-249 din 28 august 2014, Trezoreria Teritorială Chișinău comunică că tranzacția a fost executată conform cursului oficial a Băncii Naționale la 28 august 2014. Astfel, la 02 septembrie 2014 reclamanta a primit suma de bani conform tranzacției încheiate la 26 septembrie 2012.

Solicită Pîntea Ana, constatarea faptului violării drepturilor ei, prevăzute la art. 6 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale și art. 1 al Protocolului Adițional al CEDO, încasarea din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova în beneficiul ei, prejudiciul moral în sumă de 3300 Euro, echivalentul în lei.

Prin hotărîrea Judecătorei Buiucani din 06 februarie 2015, cererea de chemare în judecată înaintată de Pîntea Ana către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Primăria mun. Chișinău și Consiliul municipal Chișinău, executorii judecătorești Ungureanu Oleg, Boțan George și Ghețiu Ludmila, privind constatarea faptului violării art. 6 CEDO și repararea prejudiciului moral a fost admisă parțial. A fost constatată violarea dreptului la examinarea cauzei în termen rezonabil, stabilit de art. 6 al CEDO. S-a dispus încasarea din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul reclamantei suma de 15000 lei. În rest acțiunea a fost respinsă (f.d. 91, 96-104).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 10 septembrie 2015, apelul declarat de Pîntea Ana a fost respins, fiind admis apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, casată hotărîrea Judecătorei Buiucani mun. Chișinău din 06 februarie 2015, fiind pronunțată o nouă hotărîre, prin care a fost respinsă integral cererea de chemare în judecată înaintată de Pîntea Ana către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Primăria mun. Chișinău și Consiliul municipal Chișinău, executorii judecătorești Ungureanu Oleg, Boțan George și Ghețiu Ludmila, privind constatarea faptului violării art. 6 CEDO și repararea prejudiciului moral (f.d. 157, 158-164).

La 25 februarie 2016, Pîntea Ana a contestat cu recurs decizia instanței de apel solicitînd admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărîrea primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărîri prin care acțiunea să fie admisă integral.

În motivarea recursului recurentul a invocat faptul că atît instanța de apel, cît și prima instanță nu au constatat toate circumstanțele importante pentru soluționarea corectă a pricinii, fiind aplicate eronat normele de drept material.

Copia deciziei instanței de apel a fost expediată în adresa părților la 04 ianuarie 2016 (f.d. 165), fiind recepționată de către recurentă la 13 ianuarie 2016.

Prin urmare, instanța de recurs constată că recursul a fost declarat în termen.

La 23 martie 2016, în adresa intimațiilor a fost expediată copia recursului, însă pînă la data stabilită pentru examinarea recursului declarat de Pîntea Ana, în adresa Curții Supreme de Justiție nu a parvenit referința prin care intimații să-și expună poziția față de temeiurile recursului.

Studiind materialele dosarului, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție, consideră recursul declarat de Pîntea Ana întemeiat și care urmează a fi admis.

În favoarea concluziei enunțate se invocă următoarele argumente.

În conformitate cu prevederile art. 445 alin. (1) lit. e) CPC, instanța de recurs, după ce judecă recursul este în drept să admită recursul și să modifice hotărîrea primei instanțe.

Din materialele cauzei rezultă că prin hotărîrea Curții de Apel Chișinău din 14 aprilie 2009 s-a dispus obligarea Consiliului mun. Chișinău să-i acorde Anei Pîntea spațiu locativ conform normelor stabilite de legislația în vigoare și succesiunii rîndului (f.d. 7-9).

Prin încheierea executorului judecătoresc al Oficiului de executare Centru, mun. Chișinău din 28 iulie 2009 s-a dispus intentarea procedurii de executare (f.d. 13).

La 26 septembrie 2012 între părți a fost încheiată o tranzacție de împăcare, conform căreia Ana Pîntea urma să primească 28 552 euro, costul unui apartament cu o odaie (f.d. 56).

Prin încheierea executorului judecătoresc Oleg Ungureanu din 17 iulie 2014, documentul executoriu nr. 3-1672/2009, emis de Curtea de Apel Chișinău la 14 aprilie 2009 a fost transmis executorului judecătoresc – Ghețiu Ludmila (f.d. 58).

La 28 august 2014 din contul pîrîtului a fost încasată silit suma de 524 854,28 lei, sumă care la 02 septembrie 2014 a fost eliberată creditorului Ana Pîntea (f.d. 63, 64).

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție analizînd situația de fapt din prezenta speță, în raport cu probele administrate la dosar, remarcă corectitudinea poziției primei instanțe prin care a stabilit că urmează să i se repare prejudiciul moral Anei Pîntea ca urmare a neexecutării în termen rezonabil a hotărîrii, însă eronat a stabilit cuantumul prejudiciului moral.

În susținerea poziției respective, instanța de recurs consideră oportun de a reitera prevederile art. 2, alin. (1), (2) și (6) din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011, privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești, care statuează expres că orice persoană fizică sau juridică ce consideră că i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești poate adresa în instanță de judecată o cerere de chemare în judecată privind constatarea unei astfel de încălcări și repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare, în condițiile stabilite de prezenta lege și de legislația procesuală civilă. Repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești se face doar în măsura în care încălcarea a avut loc din cauze ce nu pot fi imputate exclusiv persoanei care a depus cererea de reparare a prejudiciului (denumită în continuare *reclamant*). Mărimea reparației prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești se stabilește de instanța de judecată în

fiecare caz în parte, în funcție de circumstanțele cauzei în cadrul căreia a fost comisă încălcarea, precum și de pretențiile invocate de reclamant, de complexitatea cauzei, de comportamentul reclamantului, de conduita organului de urmărire penală, a instanței de judecată și a autorităților relevante, de durata încălcării și de importanța procesului pentru reclamant.

Corect prima instanță a stabilit încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a cauzei manifestată prin durata excesivă a neexecutării hotărîrii judecătorești.

Or, la 06 august 2014 executorul judecătoresc L. Ghețiu a emis act de preluare a executării, înștiințînd despre această și debitorul. Prin scrisoarea nr. 1291/14 din -20 august 2014 Direcția generală locativ comunală și amenajare a înștiințat executorul judecătoresc că a luat cunoștință cu actul de preluare a executării din 06 august 2014.

Deoarece debitorul nu întreprindea nici o măsură de a executa benevol tranzacția, executorul judecătoresc L. Ghețiu prin dispoziția incaso nr. 188 19 august 2014 a dispus încasarea silită a sumei de pe conturile trezoreriale a bugetului municipiului. Prin scrisoarea nr. 25/14-27-249 din 28 august 2014 Trezoreria Teritorială Chișinău comunică că tranzacția a fost executată la cursul oficial BNM la 28 august 2014. Astfel la 02 septembrie 2014 creditorul urmăritor Ana Pîntea a primit suma de bani conform tranzacției încheiate la 26 septembrie 2012.

În continuare, instanța de recurs reiterează și prevederile art. 5, alin. (1) din Legea citată supra, potrivit căroră, în urma constatării faptului că a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești, instanța de judecată decide asupra acordării unei satisfacții echitabile de la bugetul de stat în contul reparării prejudiciului moral, material, precum și a costurilor și a cheltuielilor de judecată.

Potrivit art. 1423 alin. (1) Cod Civil, mărimea compensației pentru prejudiciul moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statul social al persoanei vătămate.

Prin urmare, în ceea ce ține de quantumul prejudiciului moral, ad judecat de prima instanță în beneficiul Anei Pîntea, instanța de recurs consideră că este insuficient, și în acest sens hotărîrea primei instanțe urmează a fi modificată.

În susținerea poziției respective, Colegiul menționează că în conformitate cu prevederile art. 70 alin. alin. (1) și (2) Cod de Executare, documentul executoriu va fi executat în termenul indicat în el sau, în cazul, în care nu este indicat, într-un termen rezonabil. Criteriile de determinare a termenului rezonabil sunt: complexitatea

procedurii de executare, comportamentul părților în procedura de executare, interesul creditorului și conduita executorului judecătoresc.

Prin urmare, instanța de recurs menționează, cu toate că hotărîrea care face obiectul procedurii de executare a fost emisă de Curtea de Apel Chișinău la 14 aprilie 2009 și documentul executoriu emis în baza acestei hotărîri judecătorești, se află la executare din 28 iulie 2009, hotărîrea respectivă a fost executată numai la 28 august 2014, peste mai mult de 5 ani.

Prin prisma jurisprudenței Curții Europene, Colegiul instanței de recurs menționează că asigură oricărei persoane dreptul de a înainta orice pretenție cu privire la drepturile și obligațiile sale cu caracter civil în fața unei instanțe judecătorești sau tribunal și în acest fel el cuprinde „dreptul la o instanță”, din care dreptul de acces, adică dreptul de a institui proceduri în fața instanțelor judecătorești în litigiile civile constituie un aspect. Totuși, acest drept ar fi iluzoriu dacă sistemul de drept al unui Stat Contractant ar permite ca o hotărîre judecătorească irevocabilă și obligatorie să rămână neexecutată în detrimentul unei părți. Ar fi de neconceput ca articolul 6 §1 din Convenție să descrie în detaliu garanțiile procedurale oferite părților aflate în litigiu - proceduri care sunt echitabile, publice și prompte - fără a proteja executarea hotărîrilor judecătorești; a interpreta articolul 6 ca referindu-se în exclusivitate la accesul la o instanță și îndeplinirea procedurilor, ar putea duce la situații incompatibile cu principiul preeminenței dreptului, pe care Statele Contractante și-au asumat angajamentul să-l respecte atunci când au ratificat Convenția. Executarea unei hotărîri pronunțate de orice instanță trebuie, prin urmare, privită ca o parte integrantă a „procesului” în sensul articolului 6 din Convenție.

Reieșind din cele expuse mai sus, jurisprudența CtEDO în cazurile de neexecutare, Colegiul consideră că prima instanță corect a constatat că a fost încălcat dreptul reclamantei Ana Pîntea la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești, însă quantumul prejudiciului moral este vădit disproporțional cu sumele acordate de Curtea Europeană în spețe similare.

Astfel, aprecierea quantumului prejudiciului moral se va face în raport cu miza pentru reclamant, care este una primordială reieșind din faptul că este vorba de asigurarea cu spațiu locativ, de comportamentul părților, constatînd că creditoarea a avut un comportament activ pe parcursul întregii perioade de neexecutare depunînd cereri în adresa executorului judecătoresc, precum și a altor organe întru întreprinderea măsurilor de executare a hotărîrii judecătorești, precum și cu durata termenului nerezonabil, care constituie mai mult de 5 ani, stabilind ca fiind rezonabil quantumul prejudiciului moral cauzat reclamantei Ana Pîntea, prin neexecutarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești, suma de 30000 lei.

Din considerentele sus-menționate și avînd în vedere faptul că circumstanțele pricinii au fost constatate pe deplin de către prima instanță, nefiind necesară verificarea suplimentară de dovezi, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, ajunge la concluzia de a admite

recursul declarat de Pîntea Ana și a casa decizia instanței de apel, cu modificarea hotărîrii primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. e) Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Se admite recursul declarat de Pîntea Ana.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 10 septembrie 2015 și se modifică hotărîrea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 06 februarie 2015, pronunțate în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Pîntea Ana către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Primăria mun. Chișinău și Consiliul municipal Chișinău, executorii judecătorești Ungureanu Oleg, Boțan George și Ghețiu Ludmila, privind constatarea faptului violării art. 6 CEDO și repararea prejudiciului moral, după cum urmează:

Se încasează din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul Anei Pîntea suma de 30000 (treizeci mii) lei – cu titlu de prejudiciu moral.

În rest, hotărîrea primei instanțe, se menține.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței, judecătorul

Tatiana Vieru

Judecători

Valentina Clevadî

Mariana Pitic

Tamara Chișca-Doneva

Oleg Sternioală